

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa P. K.
przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie Spółce Akcyjnej
w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 maja 2021 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w W.
o wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 23 listopada 2020 r. Sąd Rejonowy w W., powołując się na art. 44¹ § 2 k.p.c., wystąpił o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa P.K. przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie S.A. z siedzibą w W. o zapłatę.

Sąd Rejonowy w W. wskazał, że powód jest małżonkiem asesora sądowego orzekającego w pionie cywilnym tego Sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

2. Artykuł 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy i z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2020 r., II CO 106/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 10 września 2020 r., II CO 203/20). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma ocenny charakter, ale z brzmienia art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 września 2020 r., II CO 203/20).

3. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, że przepis art. 44¹ k.p.c. ma na względzie przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie. Podstaw stosowania omawianego przepisu nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego, jeżeli zatem w ocenie sędziego referenta istnieją podstawy do jego wyłączenia, należy wdrożyć odpowiednie postępowanie, pozostawiając ocenę właściwemu

sądowi (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 września 2020 r., IV CO 191/20; z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20).

4. Okoliczności wskazane w treści postanowienia Sądu Rejonowego w W. z 23 listopada 2020 r. nie uzasadniają zastosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy nie przedstawił bowiem szerszej argumentacji wyjaśniającej, dlaczego fakt orzekania przez małżonka powoda w pionie cywilnym tego Sądu stanowi o istnieniu przeszkody dla rozpoznawania sprawy dotyczącej całego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza zaś sądu tak licznego kadrowo jak sąd przedstawiający.

Jeżeli zaś uzasadniona wątpliwość co do bezstronności w danej sprawie dotyczy konkretnego sędziego lub sędziów, jak już wyjaśniono wyżej, podstawą wyłączenia jest art. 49 k.p.c. Wówczas sprawę rozpoznaje inny sędzia tego samego sądu, a gdyby jego nie było, zachodzi sytuacja, gdy sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy i musi wystąpić do sądu przełożonego o wyznaczenie innego sądu równorzędnego (art. 44 k.p.c.). Okoliczności wskazane w postanowieniu rozważać by można jako stanowiące podstawę dla wyłączenia poszczególnych sędziów Sądu Rejonowego (art. 49 § 1 k.p.c.). Z akt sprawy wynika zresztą, że Sąd Rejonowy rozważał taką sytuację, skoro postanowieniem z 4 czerwca 2020 r. wyłączył sędziego M. C. od rozpoznania sprawy (k. 69), po rozpoznaniu jego żądania wyłączenia złożonego z powołaniem się na art. 49 § 1 k.p.c. (k.66).

O konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, o jakim mowa art. 44¹ § 1 k.p.c., nie może świadczyć ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy w stosunku do części, nawet istotnej, sędziów sądu występującego. Podstaw stosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. nie należy bowiem utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20).

5. Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

jw

